

Kevätseuranta lapsille

Tartu Kevätkuulen liepeeseen!

Keikkuen tulevi. Keltaisena kuin leskenlehti! Hupaisana kuin töyhtöhyppä!
Vihreänä kuin hiirenkorva! Vikkelänä kuin sisilisko! Mikä se on?

– Kevät! Kevät! Kevät!

Tartu kevätkuulen liepeeseen. Ennätkä kevätretkelle löytämään kevään hyvät tuliaisat. Täytäkä kevätkorttia sitä mukaa kun löydät kevätretkilläsi seuraavia ihmeitä tai näet jonkun lajin ensimmäistä kertaa keväällä.

1. Auringonkeltainen **leskenlehti** kukkii varhain keväällä pelloilla ja tien vieruksilla. Lehdet se kasvattaa vasta kesällä. Leskenlehden kukka on oikeasti kukinto: viere viereksessä kasvaa monta pientä kukkaa.

Montako kukkaa laskit? _____

2. **Koivu** vihertää. Vain ohut vahapintainen suoja-lehti on piilottanut pienet hiirenkorvat talven pakkasilta. Koivua syömällä moni eläin on selvinnyt talven yli. Jänis ja myyrä ovat nakertaneet sen kuorta. Teeri on napsinut sen silmuja.

Näetkö sinä koivun lähellä eläimen, joka voisi syödä koivua? Minkä?

_____

3. Ojan varrella kukkivan **rentukan** tunnustat kirkkaankeltaisista kukista ja tummanvihreistä lehdistä. Rentukka on kerännyt viime kesänä vararavintoa juurakkoonsa ja voi sen avulla ottaa pikalähdön keväeseen. Muut kosteiden paikkojen kasvit kukkivat vasta kesällä. **Poimi rentukoita silmilläsi, ota valokuva tai piirrä rentukka vihkoosi.** Rentukka on näet myrkyllinen.

4. **Kekomuurahaisen** löydät kevätpuuhissa metsästä. Työläiset rakentavat jo pesää, kun muurahaiskuningatar ja koiraat lepäilevät vielä keon uumenissa.

Tiesitkö, että kekomuurahaisen pesää voi käyttää apuna suunnistuksessa? Keko on usein puun tai kiven eteläpuolella, koska siellä aurinko lämmittää mukavasti.

5. **Leppäkertun** ensimmäinen kesä kuluu kirvoja syöden. Vasta seuraavana kesänä se lisääntyy. Leppis on ihmisen kannalta hyödyllinen, sillä kirvat ovat monen puutarhan vitsauksena.

Montako täplää löydät leppäkertun siivistä? _____

Pisteiden lukumäärän mukaan on nimetty eri leppäkerttulajeja. Jos pisteitä on seitsemän, olet löytänyt seitsepistepirkon.

6. **Nokkosperhonen** on kevään ensimmäinen perhonen. Se on talvehtinut vintillä tai rakennuksen suojassa. Kevätälkäänsä se etsii mettä pajunkissoista ja leskenlehdistä.

Jos perhonen päästää sinut lähelleen, olet onnekas, tai perhonen on vielä kohmeinen.

Leikkaa ja palauta
Luonto-Liittoon!

7. **Sisilisko** on maailman pohjoisin matelija. Se on vaihtolämpöinen ja tarvitsee auringon lämpöä päästäkseen hyönteisjahtiin. Siksi sen voi nähdä kivellä paistattelemassa. Hädässä ja hämähäksen vuoksi sisilisko voi pudottaa häntänsä. Varo siis säilyttämästä sitä.

8. **Sammakko** on talvehtinut ojan tai lammen pohjamudassa. Kun jäät ovat sulaneet, se kömpii esiin: on aika kokoontua kutemaan. Sammakon kutupaikat ovat vuodesta toiseen samat.

Kuuntele huhti-toukokuun iltoina kurnutusta kosteikkojen ja lammikoiden lähistöllä. Kuulitko sammakon kurnutusta? _____ Näitkö sammakon kutua? _____

(Muista: Sammakko on rauhoitettu eläin, joten sen kutuun ei saa koskea.)

9. **Varis** on viettänyt talven Etelä-Ruotsissa tai Tanskassa. Osa variksista pysyy meillä koko talven. Muuttovariksia ei voi erottaa meillä viipyvistä, ellei näe niiden saapuvan suoraan mereltä. Osaatko erottaa variksen ja harakan toisistaan? Kummalla on harmaat selkä ja vatsa?

10. **Töyhtöhyypällä** on nimensä mukaisesti näkyvä töyhtö pääläella. Tämä mustavalkoinen pulun kokoinen lintu voi saapua ensimmäiselle tiedustelulennolle Suomeen jo varhain keväällä. Jos kevät ei ole vielä ihan valmis, se voi kääntyä kannoillaan ja tulla takaisin pelloille ja rannoille vasta pälvien ilmaannuttua.

Töyhtöhyypä lentää pyöreäpäisillä siivillään nykivästi mutta hyvin taitavasti. Osaatko piirtää töyhtöhyypän lentoreitin?

11. Pitkäpyrstöinen **västäräkki** on viettänyt talvea Välimerellä. Hyönteissyöjän ei kannata ilmestyä maisemiin, ennen kuin horroksesta heränneet hyönteiset ovat lennossa. Näet västäräkin pyrähtelemässä rannan lähellä tai aukealla paikalla. Kun västis on paikalla, on kesäkin kohta!

12. **Siili** on viettänyt talven horroksessa talvipesäsään. Nyt sillä on kiire etsiä kumppani. Poikaset on laitettava alulle ja kasvatettava syksyyn mennessä niin pulskiksi, että ne selviävät talvihorroksesta. Siili on yöeläin ja lähtee liikkeelle iltahämärän aikaan.

Miten sinä voisit auttaa siiliä? Keksisitkö autoilijoille liikennemerkkin, jolla varoitat horroksesta heränneistä siileistä?

13. **Kurjet** tulevat Suomeen huhtikuussa lentäen usein V-kirjaimen muotoisina auroina. Monet muutkin linnut lentävät aurassa, mutta kurki on iso lintu, joka lentää kaula pitkänä, roikottaa jalkojaan suorana perässään ja lyö siivillään rauhallisesti. Aurasta kuuluu usein myös kurkien trumpettimaisia, törähteleviä ääniä.

Keväällä kurkia näkee myös sulapaikoilla ja peltojen pälvillä etsimässä ruokaa ja lepäämässä. Kurjet pesivät soilla lähes kaikkialla Suomessa. Onnekas pääsee suolla seuraamaan kurkien keväistä tanssia, johon kuuluu totituksen säestämää kumartelua ja hypähtelyä. Pesimäaikaan kurjet syövät erilaisia pikkueläimiä, hyönteisiä ja sammakoita. Syksymmällä ne siirtyvät kasvisravintoon.

Kevätkortti

Vuosi: _____

Omat ensihavaintoni

Merkitse kunkin lajin kohdalle se päivämäärä, jolloin havaitset lajin ensimmäisen kerran keväällä. Kirjoita lisäksi havaintopaikkakunta.

Kevätretkeni

Käy kevätretkillä tarkkailemassa kevään edistymistä. Rastita alla olevasta listasta retkillä havaitsemasi lajit.

1. retki 2. retki 3. retki

pvm:

pvm:

pvm:

paikka:

paikka:

paikka:

1. Leskenlehti kukkii

2. Koivu hiirekorvilla
(koivunlehdet 1–2 cm)

3. Rentukka kukkii

4. Kekomuurahainen nähty

5. Leppäkerttu liikkeellä

6. Nokkosperhonen herännyt

7. Sisilisko liikkeellä

8. Sammakonkutua vedessä

9. Varis kantaa oksaa pesään

10. Töyhtöhyypä tullut

11. Västäräkki maisemissa

12. Siili liikkeellä

13. Vuoden teemalaji kurki

Lähde kevätretkelle! Kevätretkelle voit lähteä yksin, kaksin, luontokerhosi, etsivätoimistosi tai luokkasi kanssa. Kevätretki voi olla pieni kierros kotipihalla tai pidempi eväretki lähimetsään tai rannalle. Ota mukaasi Kevätuuli-lomake ja kynä. Kiikareista, luupeista ja määrittämissoppeista on hyötyä!

Kevätkortin täyttöohjeet Kevätkortin ensimmäinen sarake on varattu ensihavainnoille. Merkitse ruutuun ensihavaintosi päivämäärä ja paikkakunta. (Ensihavainto tarkoittaa sitä kertaa, jolloin näet kortin lajin keväällä ensimmäisen kerran.)

Kevätkortissa on tilaa kolmen kevätretken havainnoille. Rastita retken aikana näkemäsi lajit jokaisen retken kohdalla oleviin sarakkeisiin. Kortin avulla voit seurata kevään edistymistä: lajimäärä kasvaa mitä pidemmälle kevät etenee. Kolmannella retkellä saatat nähdä jo lähes kaikki Kevätuulen lajit!

Ympäristöetsivätoimisto Ympäristöetsivätoimisto on luontokerho, jonka voit perustaa itse. Voit toimia ympäristöetsivänä yksin, yhdessä kaverin kans-

sa tai iltapäiväkerhon, luokan tai muun ryhmän kanssa. Ympäristöetsivien opaskirjan *Mystisen liskon etsijät* voit tilata Luonto-Liitosta. Lähetä sähköpostia Etsiväsiilille ja kysy lisää (etsivasiili@luontoliitto.fi).

Toimi näin: ❶ Kun olet täyttänyt kortin, tarkista, että olet kirjoittanut tiedot itsestäsi. ❷ Leikkaa sivu irti. Taita keskeltä ja niittaa tai teippaa alalaidasta kiinni. Tämä puoli ylöspäin! ❸ Postimerkki paikalleen ja Kevätuuli-lomake postiin.

Muut tekemäni kevähavainnot

Mitä näin:

Missä:

Milloin:

Etunimi: _____

Sukunimi: _____

Syntymävuosi: _____

Katuosoite: _____

Postinumero

ja -toimipaikka: _____

Lisätietoja Luonto-Liitosta ja

Luonto-Liiton jäsenyydestä:

p. (09) 684 4420,

email: toimisto@luontoliitto.fi

www.luontoliitto.fi

Haluan liittyä Luonto-Liiton jäseneksi! (20 €/vuosi)

Jäsenlehdiksi valitsen

- Sieppo – lasten luontolehden (6 nroa/vuosi)
- Nuorten Luonnon (4 nroa/vuosi)
- Tilaan molemmat lehdet 8,40 euron lisähintaan
- Haluan lisätietoja ympäristöetsivätoimiston perustamisesta

Perhejäseniksi liittyvät (nimi ja synt.vuosi):

Alle 18-vuotiaalta huoltajan allekirjoitus:

Liimaa postimerkki

Luonto-Liitto ry

Annankatu 26 A, 5. krs

00100 Helsinki

Luonto-Liiton lastentoiminta

Luonto-Liitto on lasten ja nuorten luonnonharrastus- ja ympäristönsuojelujärjestö. Jäseniä Luonto-Liitolla on noin 7 000, joista pääosa on 7–25-vuotiaita.

Luontokerhossa opitaan elämää!

Luontokerhoissa leikitään, retkeillään ja askarrellaan – tutustutaan luontoon monin eri tavoin. Tärkeintä ovat myönteiset luontokokemukset ja iloinen yhdessäolo.

Ympäristöetsivätoimisto ratkoo toimeksiantoja

Lapset voivat perustaa itse oman ympäristöetsivätoimiston. Lapset keräävät pienen, luonnosta kiinnostuneen porukan, keksivät toimistolle nimen ja ilmoittautuvat Luonto-Liittoon.

Tule mukaan luontoleireille

Luontoleirejä järjestetään kesällä ja talvella eri puolilla Suomea. Leireillä tutkitaan luontoa kaikin aistein, tehdään ympäristötaitetta, uidaan, paistetaan lettuja ja tunnelmoidaan iltanuotiolla.

Sieppo – lasten luontolehti: sinivesien salaisuuksia, aarnimetsien arvoituksia, seikkailuja kujilla ja takapihoilla. Sieppoa tehdään ympäristökasvatuksen uusimpia tuulia aistien ja perinteikästä lastenlehtikulttuuria arvostaen. Sieppo on ainoa suomalainen lasten luontolehti. Vuosikerta kuuluu jäsenmaksun hintaan.

Luonto-Liittoon kannattaa liittyä! Jäsenmaksumme on 20 € vuodessa, jäsenetuina saat:

- * Sieppo tai Nuorten Luonto -lehden (Sieppo ilmestyy 6 kertaa vuodessa. Nuorten Luonto ilmestyy 4 kertaa vuodessa.)
- * alennusta Luonto-Liiton leireistä ja kursseista
- * materiaalit jäsenhintaan
- * alennusta Suomen retkeilymajajärjestön yöpymismaksuista
- * voit tilata Luonnonsuojelijan (ilmestyy 8 kertaa vuodessa) 10 euron lisähintaan
- * voit tilata Suomen Luonnon jäsenhintaan
- * Suomen luonnonsuojeluliiton jäsenedut
- * Perhejäsenyys on ilmaista – voit liittää kaikki perheenjäsenesi Luonto-Liittoon yhden jäsenmaksun hinnalla!

Hyviä vainuja Kevätuulen jäljillä!

t. Siiliklubin väki

www.luontoliitto.fi
www.kevätseuranta.fi

Palkintoja,
hyvää mieltä,
kunniaa!

Kaikki 30.6. mennessä lähetetyt kevätkortit ovat mukana yllätyspalkintojen arvonnassa. Lisäksi jokaisen osallistujan nimi julkaistaan Siepossa!

Kysy lisää:

Luonto-Liitto ry
Annankatu 26 A, 5. krs
00100 Helsinki
p. (09) 68 444 20
fax. (09) 68 444 222
toimisto@luontoliitto.fi
www.luontoliitto.fi

Lajipiirroksat: Milja Laine
Kansikuva: Sanna Pelliccioni